

Beknopt protocol zaden inzamelen (versie juli 2026)

Dit protocol bevat instructies om verantwoord zaden te verzamelen voor de Nationale Zadencollectie van Het Levend Archief.

Veldkennis – Beantwoord volgende vragen van tevoren

	Relevante vragen	Bronnen
Populatie	Waar en hoe groot is de populatie? Hoe staan de planten verspreid over het gebied?	→ waarneming.nl ; ndff-ecogripd.nl ; online tool , Levend Archief coördinator
Soort	Herken je de soort in vrucht? Hoe ziet het rijpe zaad eruit? Komen in het gebied soorten voor die sterk op de doelsoort lijken? Zo ja, hoe onderscheid je die van elkaar? Wanneer bloeit de soort? Is de soort eenjarig of overblijvend? Is de soort wettelijk beschermd?	→ Heukels Flora; verspreidingsatlas.nl ; wildeplanten.nl ; waarneming.nl → Digital Plant Atlas → waarneming.nl : Ontdek omgeving; floravannederland.nl → NDFF Verspreidingsatlas : trend en bloei → NDFF Verspreidingsatlas : ecologie → Lijst wettelijk beschermde soorten
Gebied	Hoe kom je bij de populatie? Waar parkeer je? Wie is de terreinbeheerder?	→ Maps → verspreidingsatlas.nl/vergunningen/

Materialen - Dit neem je mee

- Opgeladen mobiel met toegang tot het [digitale verzamelformulier](#) (zie QR-code)
- Verzamelzakjes (klein en/of groot, afhankelijk van de grootte van de bloeiwijzen)
- Stift
- Vergunning voor het inzamelen van zaden op het specifieke terrein
- Geschikte veldkleding afhankelijk van terrein en weer (regen/anti-teken kleding, lange broek, petje)

Optioneel:

- Geprinte verzamelformulieren en potlood als reserve
- Determinatiegids en loep
- Tuinhandschoenen voor stekelige of brandende soorten
- Indien de soort wettelijk beschermd is heb je een vergunning nodig om zaden van deze soort te mogen verzamelen. Deze vergunning krijg je via de coördinator van Het Levend Archief

Enkele dagen voordat je gaat...

... geef je de dag van je veldbezoek door aan de terreinbeheerder.

Werkwijze - Dit doe je in het veld

1. Identificeer de doelsoort.
2. Overzie hoe de doelsoort verspreid staat in het gebied. Indien planten binnen het terrein door een duidelijke dispersie barrière voor pollen of zaad van elkaar zijn gescheiden (bijv. een grote weg of meer dan 250 m afstand tussen groeiplaatsen), hou dan de zaden van deze subpopulaties van elkaar gescheiden.
3. Verzamel zaden van **tenminste 20 individuen**, zo mogelijk zelfs van 30-50 individuen. Verzamel liever niet zaden van individuen die direct naast elkaar staan, zeker niet als het gaat om een grote populatie. Verzamel idealiter hele bloeiwijzen (dit is beter voor de narijping) en stop deze in één verzamelzak (bulkmonster) TENZIJ dit anders is afgesproken met de coördinator. Mochten bij een bulkmonster niet alle bloeiwijzen in één zakje passen, kun je deze verdelen over meerdere zakjes en een hierover opmerking plaatsen in het digitale verzamelformulier.

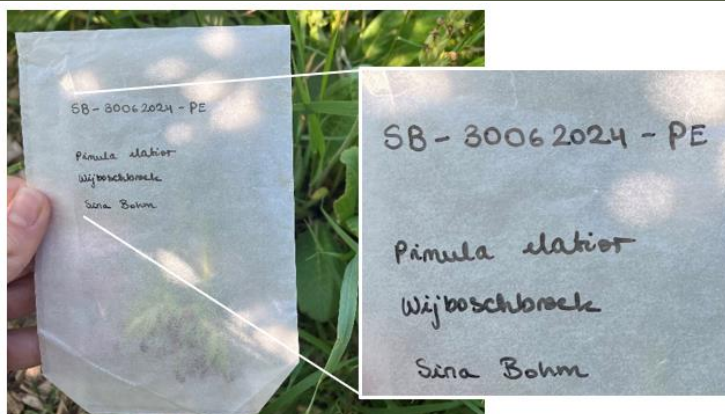
Let op! Wanneer de populatie klein is (<50 individuen), verzamel dan

- a. bij een overblijvende soort maximaal 50% van het zaad
- b. bij een éénjarige soort maximaal 10% van de zaadproductie van een individu, verspreidt over zoveel mogelijk individuen in de populatie.

Let op! Wanneer de zaden heel klein zijn, vouw dan de hoeken van de zakjes om zodat de zaden er niet uit kunnen vallen (Afbeelding 1).

4. Vul het digitale verzamelformulier in. Ken daar een zelfgekozen verzamelnummer toe (bijv. je initialen-datums-afkorting soort) en schrijf dit ook op het zakje met het zaad. Vermeld op het zakje ook: soortnaam, datum, locatie, jouw naam (Afbeelding 1).
5. Thuis: Haal de zaden **niet** zelf uit de vruchten – dat doet de conservator van de zadencollectie. Totdat je de zaden opstuurt kun je ze bewaren op een lichte, droge plek bij kamertemperatuur.
6. Stuur het zakje zo snel mogelijk op naar het volgende adres:

Dep. Ecology t.a.v.
Het Levend Archief- Nationale zadencollectie
Antwoordnummer 1908
6500 VC Nijmegen

QR-Code naar het digitale
verzamelformulier

Afbeelding 1: Verzamelde zaden van *Primula elatior*. Het zakje is voorzien met de relevante informatie. De hoekjes zijn omgevouwen zodat het zaad er niet uit kan vallen.

Heb je vragen? Kijk voor contactgegevens op: www.hetlevendarchief.nl